

Stapelia (Stapélie)

čeleď: Apocynaceae

Pochází především z jižní Afriky. Stonky rostou v trsech, jsou sukulentně ztlustlé, mají hranatý průřez a na hranách jsou zapšičaté výběžky. Květy mají hvězdovitý tvar a nepříjemně páchnou. Lákají tak k sobě hmyz. Nejznámějším druhem je *S. gigantea*.

Vyhovuje jim polostín nebo stín a mírná zálivka. Půda by měla být dobře propustná, písčité, bohatá na minerály.

Množí se dělením trsů nebo semeny.

Stapelia acuminata

synonyma: *Gonostemon acuminatus*, *Gonostemon acuminatus* var. *brevicuspis*, *S. indocta*, *Stissera acuminata*

Stapelia albicans

Stapelia albipilosa

Stapelia angulata

synonyma: *S. albicans*, *S. ×angulosa*, *×Tromostapelia mutabilis* var. *angulata*

Stapelia arenosa

synonyma: *Gonostemon arenosus*, *S. stultitoides*

Stapelia asterias

synonyma: *Gonostemon asterias*, *S. asterias* var. *lucida*, *Stissera asterias*

Stapelia aurea

Stapelia ausana

Stapelia barklyi

Stapelia bayfieldii

Stapelia baylissii

Stapelia bella

synonyma: *Gonotriche bella

Stapelia cactiformis

Stapelia canescens

Stapelia cantabrigensis

Stapelia caudata

Stapelia cedrimontana

synonyma: Gonostemon montanus, Gonostemon montanus var. grossus, S. montana, S. montana var. grossa

Stapelia ciliolata

Stapelia clavicornona

synonyma: Gonostemon clavicornona

Stapelia comparabilis

Stapelia concinna

synonyma: Gonostemon concinnus, Stissera concinna

Stapelia cordata

Stapelia crassa

Stapelia cupularis

Stapelia deflexa

synonyma: Duvalia deflexa, Gonostemon deflexus, Gonostemon deflexus var. atropurpureus, S. brevirostris, S. reflexa, Stisseria deflexa

Stapelia desmetiana

Stapelia dinteri

Stapelia divaricata

synonyma: *Gonostemon divaricatus*, *Gonostemon strictus*, *S. pallens*, *S. pallida*, *S. stricta*

oblasti: Západní Kapsko

Roste v JAR v trsech. Stonek je 4žebný s tupými hrbolky, dlouhý 10 - 12cm, na bázi široký 0,8 - 1cm a na vrcholu 4 - 5mm. Kvete zpravidla žlutými nebo červenými voskovitými květy o průměru 4 - 5cm.

Vyžaduje dobře propustný substrát a sucho při vyšších teplotách.

Množí se dělením trsů.

Stapelia divergens

Stapelia emarginata

Stapelia engleriana

synonyma: *Tromotriche engleriana*

Stapelia erecta

Stapelia erectiflora

synonyma: *Gonostemon erectiflorus*, *S. erectiflora* var. *erectiflora*

oblasti: Severní Kapsko, Západní Kapsko

Roste v JAR v trsech. Stonek je 4žebný, vysoký 15cm a široký 1,5cm. Kvete na bázi rostliny na až 12cm stopce, koruna je vzpřímená, vně světle zelená, uvnitř hnědozelená až růžovofialová, 5tičetná, široká 1 - 1,5cm, korunní lístky jsou přehnuté k bázi a pakorunka je hnědožlutá. Plodem je párovitý měchýřek délky 7 - 8cm obsahující zploštělá hnědá semena s chmýřem.

Potřebuje dobře propustný substrát.

Množí se dělením trsů nebo semeny.

Stapelia erivacaria

Stapelia flavicomata

Stapelia flavirostris

Kvete červenofialovými květy.

Stapelia flavopurpurea

synonyma: *Gonostemon flavopurpureus*, *Gonostemon flavopurpureus* var. *fleckii*, *S. flavopurpurea* var. *fleckii*, *S. fleckii*

oblasti: Botswana, Namibie, Severní Kapsko

Roste v Namibii, Botswaně a JAR v trsech. Stonky jsou 4žebertné, zpustlé, drobně bradavčité, zelené, dlouhé do 10 (i 30)cm a široké 1cm. Kvete vně světlými, uvnitř žlutozelenými až tmavě hnědočervenými květy se světlým středem a pakorunkou o průměru 3 - 4cm na tlusté stopce.

Potřebuje výborně propustný písčité substrát. Vyžaduje pravidelnou mírnou zálivku. Přezimuje při min. teplotě 10°C.

Množí se dělením trsů.

Stapelia gariepensis

Stapelia gettleffii

Stapelia gettliffei

Stapelia gigantea (Smrdutka obrovská)

synonyma: *Gonostemon giganteus*, *Gonostemon giganteus* var. *marlothii*, *Gonostemon giganteus* var. *nobilis*, *Gonostemon giganteus* var. *youngii*, *S. cyclista*, *S. marlothii*, *S. nobilis*, *S. youngii*

oblasti: Botswana, Havajské ostrovy, Jihoafrická Republika (JAR), Mosambik, Tanzánie, Zambie, Zimbabwe

Roste v jižní až jihovýchodní Africe. Dorůstá výšky 15 - 25cm. Stonky jsou 4žebertné a široké 2cm. Kvete 5ticipými květy o průměru i více než 40cm, okraje jsou drobně ochlupená, vnitřní strana je okrová až tmavě růžová, hustě příčně úzce čárkovaná a pakorunka je tmavá. Plodem jsou vstříčné žluté měchýřky obsahující zploštělé hnědé semeno s chmýrem.

Vyžaduje plné slunce, vysoký přísun světla a chráněné místo. Zimuje při 5 - 10°C a suchu.

Množí se stonkovými řízkami.

Stapelia glabricaulis

Stapelia glabriflora

Stapelia glanduliflora

synonyma: *Gonostemon glanduliflorus*, *Gonostemon glanduliflorus* var. *emarginatus*, *S. glandulifera*,

S. hispidula, *Stissera glanduliflora*

Stapelia grandiflora (Smrdutka velkokvětá)

synonyma: *Gonostemon grandiflorus*, *Stapelia flavirostris*, *Stissera grandiflora*

oblasti: Kapsko

Pochází z JAR.

Stapelia hanburyana

Stapelia herbacea

Stapelia hirsuta

synonyma: *Gonostemon hirsutus*, *S. hirsuta* var. *affinis*, *S. hirsuta* var. *comata*, *S. hirsuta* var. *depressa*, *S. hirsuta* var. *longirostris*, *S. hirsuta* var. *patula*, *S. hirsuta* var. *unquipetala*, *Stissera hirsuta*

Stapelia immelmaniac

Stapelia incomparabilis

synonyma: **Tromostapelia mutabilis* var. *incomparabilis*

Stapelia knobelii

Stapelia kougabergensis

Stapelia kwebensis

synonyma: *Gonostemon kwebensis*, *Gonostemon longipedicellatus*, *S. kwebensis* var. *longipedicellata*, *S. longipedicellata*

Stapelia leendertziae

synonyma: *Gonostemon leendertziae*, *S. wilmaniae*

Stapelia lepida

Stapelia lunata

Stapelia lutea

Stapelia maccabeana

synonyma: *Gonostemon maccabeanus*

Stapelia macloughlinii

Stapelia macowani

Stapelia macowanii

Stapelia maculosa

Stapelia maculosoides

synonyma: *×Gonostapelia maculosoides*

Stapelia meintjesii

synonyma: *Gonostemon ×meintjesii*

Stapelia melanantha

Stapelia meloughlinii

Stapelia mutabilis

Stapelia nobilis

Stapelia obducta

synonyma: *Gonostemon obductus*

Stapelia olivacea

synonyma: *Gonostemon olivaceus*, *S. eruciformis*

Stapelia pachyrrhiza

Stapelia paniculata

synonyma: *Gonostemon paniculatus*, *S. concinna* var. *paniculata*, *Stissera paniculata*, *Tridentea paniculata*

Stapelia papillosa

Stapelia parvipunctata

Stapelia parvula

synonyma: *Gonostemon parvulus*

Stapelia pearsonii

synonyma: *Gonostemon pearsonii*

oblasti: Namibie

Patří mezi endemity Namibie.

Stapelia peglerae

Stapelia pillansii

synonyma: *Gonostemon pillansii*, *Gonostemon pillansii* var. *attenuatus*, *Gonostemon pillansii* var. *fontinalis*, *S. pillansii* var. *pillansii*

Stapelia plantii

Stapelia plicata

Stapelia portae-aurinae

Stapelia praetermissa

Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *luteola*

- var. *praetermissa*

Stapelia preastans

Stapelia pulvinata

Stapelia purpurea

Stapelia quinqueangularis

Stapelia remota

synonyma: *Gonostemon remotus*

Stapelia rubiginosa

synonyma: *Gonostemon rubiginosus*

Stapelia rufa

synonyma: *Gonostemon fissirostris*, *Gonostemon rufus*, *Gonostemon rufus* var. *attenuatus*, *Gonostemon rufus* var. *fissirostris*, *S. fissirostris*, *S. rufa* var. *fissirostris*, *S. rufescens*, *Stissera fissirostris*, *Stissera rufa*

Stapelia sagittata

Stapelia sanguinea

Stapelia schinzii

synonyma: *Gonostemon schinzii*

Stapelia scitula

Stapelia similis

synonyma: *Gonostemon similis*, *Gonostemon similis* var. *juttae*, *Gonostemon similis* var. *portae-aurinae*, *S. juttae*, *S. noachabibensis*, *S. portae-aurinae*

oblasti: Jihoafrická Republika (JAR), Namibie

Roste v Namibii a JAR v trsech. Stonky jsou úzce kuželovité, tmavě zelené (i šedo-zelené), zpravidla s tmavšími (i načervenalými) skvrnami, dlouhé 10 - 12cm, na bázi široké 1 - 1,5cm, mají 4 žebra a mladé části vytvářejí krátkověké záhy zasychající zelené palítky. Kvete na bázi na 4 - 8cm stopce tmavě hnědočervenými až prakticky černými květy o průměru 2cm.

Vyhovují jí kamenitá místa.

Stapelia surrecta

synonyma: *Gonostemon surrectus*, *Gonostemon surrectus* var. *primosii*, *S. surrecta* var. *primosii*

Stapelia tridentata

Stapelia trifida

synonyma: *Tromostapelia mutabilis* var. *trifida*

Stapelia trifolia

Stapelia trisulca

Stapelia tsomoensis

Stapelia umbilicata

Stapelia uncinata

synonyma: S. lunata

Stapelia unicornis

Stapelia variegata (Smrdutka strakatá)

synonyma: Orbea variegata

Květy mají tvar 5ticípé hvězdy s jakousi tlustou obručí kolem středu. Barva je béžová, hustě posetá hnědými skvrnami. Okvětní lístky jsou nejprve složené vrcholy ke středu. Ten pak puká a květ se rozvine do průměru až 30cm. Vydává nepříjemný zápach po shnilém mase.

Vyhovuje ji polostín i stín. Přezimuje při min. teplotě 10°C.

Stapelia verticillata

Stapelia vetula

oblasti: Západní Kapsko

Roste v JAR v trsech. Dorůstá výšky 20cm. Stonky jsou široké 1 - 2cm, 4žeberné, na vrcholku s nepatrnými zasychajícími palítky zanechávajícími bílé jizvy. Kveté samostatnými růžově červeno hnědými voskovitými květy o průměru 4 - 6cm (i se žlutou kresbou).

Vyhovuje ji dobře propustný štěrkovitý substrát s rašelinou.

Množí se řízký.

Stapelia villetiae

synonyma: Gonostemon villetiae

Stapelia virgata

Stapelia woodfordiana

Stapelia youngii

Stapelia ×amoena

Stapelia ×burtinii

Stapelia ×cantabrigensis

Stapelia ×capelleana

Stapelia ×chlorotica

Stapelia ×decora

Stapelia ×depilata

Stapelia ×erecta

Stapelia ×luxurians

Stapelia ×micrantha

Stapelia ×milleri

Stapelia ×mirabilis

Stapelia ×multiflora

Stapelia ×munbyana

Stapelia ×panifolia

Stapelia ×parvipunctata

Stapelia ×pasadenensis

Stapelia ×radiata

Stapelia ×rectiflora

Stapelia ×salmiana

Stapelia ×sanguinea

Stapelia ×sisyphus

Stapelia ×umbilicata

Stapelia ×uspenskyi

Další informace:

<http://jiho.ceskestavby.cz/rostliny/stapelia/>

<http://kvetiny.tobudetecubr.net/detail.php?rostlina=stapelia-variegata>

<http://mirda2.webnode.cz/stapelia/>

<http://www.celysvet.cz/stapelie-smrdutka.php>

http://www.sukulenty.estranky.cz/clanky/pestitelska-praxe/stapelia-flavopurpurea--_smrdutka_-ktera-voni_

http://www.sukulenty.estranky.cz/clanky/pestitelska-praxe/stapelia-variegata-_orbea-variegata-alias-smrdutka_

<http://www.sukulenty.estranky.cz/clanky/pestitelska-praxe/stapelia-x-tavaresia-barklyi>

<https://www.rostliny.net/>